

Wah, şu siňekler bolmadyk bolsa... / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 21 января, 2025

Wah, şu siňekler bolmadyk bolsa... / satiriki hekaýa WAH, SU SIÑEKLER BOLMADYK BOLSA...

Ol on ýaşyndaka şeýle diýdi:

– Wah, meniňem bir portfelim bolsady! Wah, meniňem bir beýleki çagalaryňky ýaly kitabym, oýunjagum bolsady! Ana şonda meniň nähili okaýşymy görerdiňiz. Meniň bolsa hiç zadymam ýok. Şu ýagdaýda nädip okaýyn-a men?..

* * *

On üç ýaşyna ýetende onuňam beýleki çagalaryňky ýaly öz kitabam, öz depderem, öz portfelem, öz oýnawaçlaram boldy. Emma şonda-da onuň okuwy ýol almady.

– Meniň, näme, iliňki ýaly egin-eşigim barmy? – diýip zeýrendi. – Ejem, kakam, doganlarym – ählimiz bir ottagda ýatyp-turýas. Şu daryşganlykda nähili okarsyň? Wah, meniňem bir özbaşy whole stolum, aýratyn öz oturgyjym, şkafym bolsady! Ana şonda meniň nähilo okaýanymy görersiňiz!

* * *

On sekiz ýaşında indi aýratyn otagy hem boldy.

– Her hepdede sowar ýaly kisände on liraňam bolmasa, neneň iş bilen hoşuň bolar? Kitap almaly, surat almaly, olarsyz aljak galaň näme? Şolarym bolan bolsa, men özümiň kimdigimi görkezerdim!

Ýigrimisinde onuň isleg-arzuwy hasyl boldy.

– Wah, su kursam bir tizräk gutarsamdy! Durmuş bir zat, mekdebem – başga bir zat! Unuwersiteti gutarmaly, ana okuňsol! Uniwersiteti gutaraýsam, şeýle bir işlärin, şeýle bir işlärin, şonda görersiňiz! Şeýle bir ýazaryn welin, su bara...

Wah, çaltrajyk bir uniwersiteti gutarsamdy! Onsoň...

* * *

Ýigrimi dört ýaşap, uniwersiteti tamamlanda ol şeýle diýdi:

– Göwnümiň islegiçe işläp bilemok. Meniň ähli küyüm-köçäm goşun bilen bagly. Wah, şu gullugymy bir tamamlasam, gije-gündiz dynman işlejek, ýadamany-beýlekinem biljek däl. Azap etmeseň, hiç başarıjak zadyň ýok. Azap etmeli, zähmet çekmeli. Şeýle bir ýazaryn welin, dünýä gürrüñimi eder. Wah, goşunçylygyň yüzüne köz degsin!

* * *

Ýigrimi altysynda gullugyny gutaryp, öýlerine gaýdyp geldi.

– İşläp biljek däl! Ýüregime düwşüm ýaly işläp bilemok. Ýazyp bilmeyän! Meniň ýagdaýymda hiç kimem ýazmaz. Bir döwüm çöregiň pikirini etmeli. Gowý wezipäň, akyp ýatan girdejiň bolmasa, ýazuw-pozuw ýadyňa düşermi heý? Wah, bir gowuja işim bolsady! Ertirden aşama çenli dynman işläp, ýüregime düwüp ýoren kitabymy ýazardym.

* * *

Ýigrimi sekiz ýaşynda ol hemişelik işw ýerleşdi.

– Ýok, işläp bilemok, bolany şol! – diýip, ol belli-külli karara geldi. – Görüñ özüňiz, nädip işläýin ahyryny. Adamyň öýi bolmaly, radiopriýomnigi bolmaly. Radiony açýaň welin, göwnüň açylýar – süýji söz ýaňlanyp dur! Näçe işledikçe işläsiň geler, asyl ýadamarşyň. Sazyň hoş owazyna gulak as-da – ýaz-da otur! Wah, radio, radio!

* * *

Ol ýigrimi dokuzunda özbaşyna bir öýi kireýine aldy, giden bir etaž özünüňki boldy. Radiopriýomnik hem edindi. Ýone ýene stoluň ýeňsesine geçip, ýürekde besläp ýoren eserini ýazmaga girişip bilmedi.

– Wah, bu ýekeligiň oduny sen goýaý! – diýip zeýrendi. –

Ýalñyzlyk ýaly ýaman zat ýok! Kalbyn edil düýpsüz ýatan gowak ýaly haňlap ýatyr – boş... Ýeri, onsoň şu ýagdaýda zat ýazyp bilermiň, döredermiň? Adama ganat berýän, telwas berýän ägirt uly güýç gerek!

Şo bolmasa, eliň ýöremeyär. Ýeri, kim üçin işläýin-ä? Nämeden ylham alaýyn. Wah, söýgi, söýgi! Nirde sen, köydürdiň meni!

* * *

Ol otuzunda aşyk-magşuk boldy. Ol hem söýdi, ony hem söydüler. Emma ol şunça ýyllar arzuwlap gelen işine ýene başlamaga het edip bilmedi.

– Wah, söýgi, söýgi! Munuň ýaly gowy zay bolmaz! – diýip, ol aýdýardy. – Söýgi ~ ýasaýşyň diregi. Ajaýyp duýgy. Emma... öýlenmeli. Ine öylenerin, onsoň durmuşym bir akaba düşer, ana onsoň golumy çyzgap işlärin, enşalla! Wah, bir gowy aýal tapsamdy! Ýekeje minudymam boş geçirmen!

* * *

Ol otuz iki ýaşap öylendi. Bagty çüwdi, diýeni boldy, emma ýene işe girişip bilmedi. Muña-da bahana tapylman durmady.

– Durmuş aladasy egnimden basyp, halys lütümi çykarýar. Uzynly gün halt-halt edip, ölmez-ödi güzeran görýän. Döredijilige wagty nirden alaýyn? Döredijilik işi başga zatlaryň ählisini zyňaýanda-da zordan eýgerdýär, hany oňa boş wagt! Meniň gazanýanja pulum bilen döredijilik ýadyňa düşer mi asyl!

* * *

Otuz altysynda aýlygyny galdyrdylar. Galdyrmasyna galdyrdylar, ýöne, gelin, onuň özüne gulak asalyň:

– Hawa, özbaşdak öýüm bar... Ýone otaglary gary dar, üstesine-de çagalarym ýanymda. Şu goh-galmagal-da bir adam ýazyp bilermi?! Wah, bir dört ýa baş otagly jaýa bir ýetsemdim, onsoň size görkezerdim kimdigimi? Nähili işler bitirerdim gijesi-gündizi durman ýazardym!

* * *

Otuz sekizinde on baş otagly jaýa göçüp bardy. Ýöne onuň ýazjak bolýan işi şol öñküsi ýaly gymyldaman ýatyrdy. Onuň hiç eli degmedi, işläsi gelmedi.

– Şäherdäki öýde-de bir döredijilik bolarmy? Nädip işlejek ahyryn – edil äpişgäniň aşagyndan maşynlar şuwlaşyp geçip dur, goh, galmagal. Imisala wagty ýok. Ümsümlik, dynç bolmasa, elime galam alyp bilmeýärin. Pikirimi jemläp bilemok. Bu ýerde bolsa – tozan, hapaçylyk, ala wagyrdy. Wah, maňa bir çolaja ýerdejik, gowuja jaýjagaz berseler, ana şonda nämeler döredip bolýandygyny ile görkezerdim!

* * *

Ol kyrk ýaşady. Edil arzuw edýän jaýy ýaly imisala ýerden şarňyldap duran ajap jaý berdiler. Äpişgesinden seretseň, göwnüň açylýar. Näme diýse, eliniň aşagynda boldy. Ümsümlik. Gykylyk-galmagal ýok. Ind-ä ýazyp başlandyr-ow diýýäñizmi? Aý, ýok, şuny etmedi-dä, ol!

– Neneň döretjek, neneň joşjak! Öýünde owadan-owadan zatlar bolmasa, diwarlary gymmatly suratlar bezemese, ullakan ýazuw stoluň bolmasa, ýumşajyk kresloň, mahmal halyň, her hili çäýnek-käsäň we şulara meňzeş zatlaryň bolmasa, asyl döredijilik işiň ýöremez eken. Döredijilik üçin gözüň owadana düşmeli. Adamyň ylhamyny joşa getirýän, heýjana salýan albay zerur, bir gapdalyndanam hoş owazly klassyk saz ýaňlansyn dursun! Gözüň, gulagyň mydama hezil edip dursun, ana şonda gül ýaly eser döretmek mümkün, bolmasa – ýok. Eý Taňrym, heý, menem arzuwyma bir ýetermikäm?!

* * *

Onuň arzuwy hasyl boldy. Kyrk ikisinde ol ähli arzuw eden zadyny edindi – owadan, gymmat, amatly öý goşlaryny edindi. Edinmesine edindi welin, heý bir zat ýazdymy ýa ýene şo-ol öñküsi ýalymy?

– Ýekeje minutjyk bir meniň ýerimde bolsadyň, şonda bilerdiň! Daşyndan synlap, düşünip bilmersiň, ýok. Pulumam bar, günümdenem razy, gül ýaly ýasaýşym bar. Aýalym maňa bagt

eçildi. Çagalarymam gowy. Öýümem giň, şarňyldap dur, söz diýer ýaly däl, äpişgämden daş seredýän welin, göwnüm açylýar. Owadan-owadan gymmatbaha zatlarymam bar. Wagtymam kän. Emma... şu siňekler halys edýärler-dä! Siňekler ýüregime düşdi. Stola geçirip, arkaýyn işlemäge goýanoklar. Bu nejisler zerarly meniň görýän günüme, hut, it aglar, dogan. Wah, şu haram siňekler bolmanlygyndan, men nähili işlemelidigini görkezerdim. Gündiz-ä ýatyp bilemok, gündiz ukymy almasamam gije işläp bilemok. Äpişgäni ýapsam-a – yssy alyp barýa, öňüne tor tutsamam gelşiksiz bolýa. Gyşyna işläý diýjek bolýaňmy? Gyşyna siňek ýok diýýäňmi?! Şoňa ynanýaňyzmy? A näme üçin o siňekler bilen gyşyna ýaşamaly dälmişin?.. Wah, şu siňekler bolmanda, nähili ajaýyp eser dörederdim men!..

Eziz NESIN,
TÜRK ÝAZYJYSY.

Terjime eden Kemal YKLYMOW. Satiriki hekayalar